

D93

7.

Dudás Károlyné

A magyarbányhegyesi kisegítő iskola
és nevelőotthon története

1961-1980.

Szakdolgozat.

092
370
D93

FEZAKDELGOZAT

A MAGYARBÁNHEGYESI KISEGIGITŐ

ISKOLA ÉS NEVELŐOTTHON TÖRTÉNETE

1961-1980.

Irányító:

Gordosné Dr. Szabó Anna

Készítette:

Dudás Károlyné

HELYTÖRTÉNET 720.

VÁZLAT

I. Bevezetés

1. Békés megye, Magyarbánhegyes és az épület története.
2. A szakdolgozat célja.

II. Az adatgyűjtés és a feldolgozás időszaka.

III. Az adatok bemutatása.

1. Az intézet megalakulása és első időszaka 1961-1965.
 - a. Tárgyi feltételek
 - b. Személyi feltételek
2. Az intézet fejlődése 1965-1980.
 - a. Tárgyi feltételek alakulása
 - b. Tanulólétazám és osztálytagozódás
 - c. A kihelyezett osztályok
 - d. A nevelő-oktató munka tartalma és személyi feltételeinek alakulása.
 - e. A nevelőotthoni munka
 - f. Az uttörőcsapat működése
 - g. A petronálás helyzete

IV. Beszűrés

Tartalom

I. Bevezetés

1. Békés megye, Magyarbólyhegyes és az
épület története

6. oldal

2. A szakdolgozat célja

10. oldal

II. Az adatgyűjtés és feldolgozás módszere

10. oldal

III. Az adatok bemutatása

1. Az intézet megalakulása és első idő-
szaka 1961-65.

11. oldal

2. Az intézet fejlődése 1965-1980.

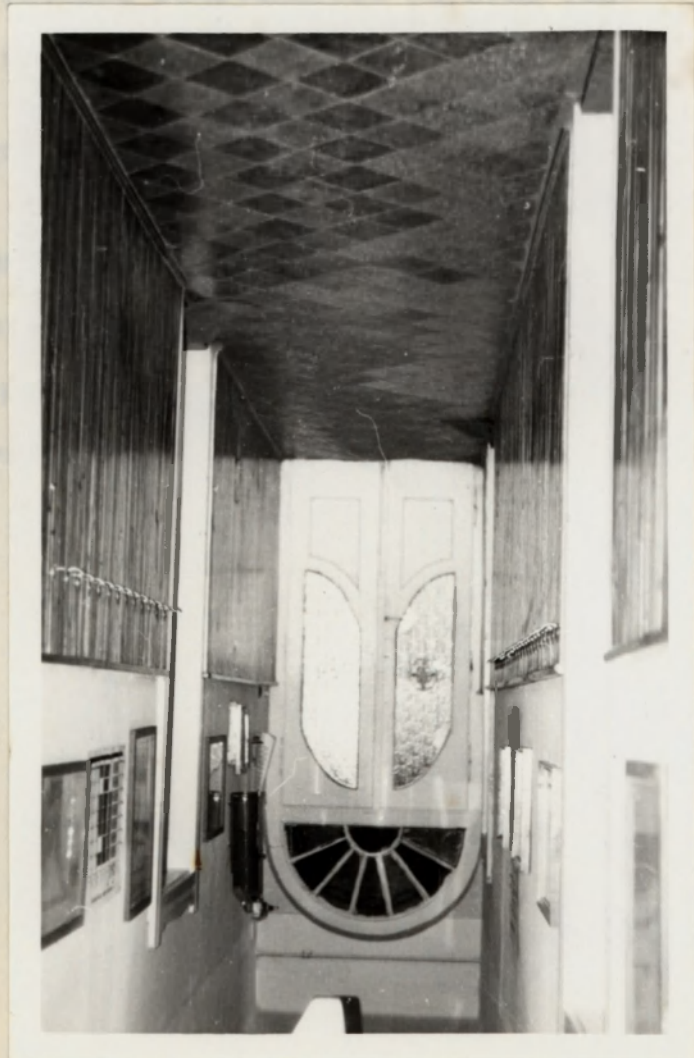
17. oldal

IV. Befejezés

34. oldal

Forrásaunkák

36. oldal

I. BÉKÉS MEGYE

1. Békés megye, Magyarbánhegyes, az épület története.

Békés megye Magyarország délkeleti részének jellegzetes alföldi tája. Délnyugati része a Békési-löszhátság, kiváló minőségű mezővárosi vályogtalajjal. Folyói a Körösök, némely szikes tavon gyógyfürdő létesült, például Gyopároson, sokak kedvelt pihenőhelye. Az éghajlata szélsőséges, mi fázunk és melegszünk leginkább, de csapadékban is szegény, gyakran fenyeget az aszály. A mezőgazdaság mindkét ága magas szintű. Az állattenyésztésre jellemző, a nemesített fajok kitenyésztése, a mezőhegyesi ménest még II. József alapította. Növény termesztésével kapcsolatban meg kell említeni a búzát, kukoricát, cukorrépát, cirkot. Ez utóbbi Magyarbánhegyesnek is főterméke, a Söprűkötő Üzemünk sokat exportál készítményeiből. Élelmiszeripar a jelentős: cukorgyárak -Mezőhegyesen, Sarkadon- konzervgyár Békéscsabán, világhírű a gyulai, csabai kolbász.

Közigazgatásilag a megye 6 járásra oszlik, jellegzetesek a nagy határu, nagy lélekszámú települések és a nagy számú tanyavilág.

A honfoglaló magyarok a Körös folyók összefolyásánál Békés nevű földvárat építettek, amely a későbbi vármegye központja lett. A felszabadulásig egyike volt azoknak a megyéknek, amelyekben a legnagyobbak voltak a földbirtokok, ezek urai nagyrészt idegen arisztokraták voltak.

Az 1299-ben még kis falu Békéscsaba fejlődésnek indult, de a 150 éves török uralom eltörli a földszinéről, és csak 1718-ban alakul ujja. Rohamos fejlődést az 1856-ban megépített vasút -Arad-Finmeibe kapcsolódva -hozott. A magyar szabadságharc tisztjeit Gyulán fegyverszik le, ahol Petőfi Sándor az utolsó politikai beszédét mondta. A költő-sónius többször járt megyénkben. Baráti szálak hívták, tartották, de a kanyargó folyók is, a szélben ringó búzatáblák is.

A szabadságharcban küzdöttek a szarvasiak is, akik közül az ország közéletében is fontos szerepet játszott Vajda Péter, Ballagi Mór.

A XIX. század, de már a XVII. is európai hírnevet hozt meggyénknek, Tessedik Sámuel 1791-ben szervezi meg Szarvason az első gazdasági iskolát, ugyanitt Folza József az arborétumot. Munkácsy Mihály Békéscsabán inaskodott, és Gyulán született 1810-ben hazánk nagy zeneszerzője és karmestere Erkel Ferenc. A kondorosai betyárcaárda volt buvóhelye Rózsa Sándornak, Fábrián Pistának. Nevezetes nap még megyénk életében a gyomai Kner-nyonda alapítása, melyre 1882-ben került sor. Kner Izidor irányításával.

Az 1890-es években Békésben lángoltak fel elsőnek az agrárszocialista mozgalmak. Achim András volt a szegény parasztság szószólója a parlamentben.

A Tanácsköztársaság idején az oroszok tömegesen jelentkeztek a Vörös Hadseregbe.

1944. szeptember 23-án határmenti községünk Battonya szabadul fel elsőként, a szovjet hadsereg soha meg nem hálálható véraldozatával, és kezdetét veszi az újjáépítés.

Magyarbánhegyes község jellegzetes alföldi tájon, Mezőhegyes Békéscsaba közötti vasút-vonal mentén terül el, alig több mint 3000 lakosságának száma. Keletkezésének feltételeit a táj sajátos jellege szabta meg. Földje ma is termékeny és a rendszeres földművelés előtt, gazdag legelői bizonyára jó lehetőséget szolgáltatottak az állattenyésztésre.

Az avar világot igazolja, a 7 km távolságban fekvő Kunágota község határából szárazsós arany lelet, mely a VI. századból ered.

Magának Magyarbánhegyesnek az első írásos nyomai a XV. századból bukkannak előnk. Az első okleveles adatunk arról szól, hogy Maróti János macsói bán telepítette a falut a század elején. /Müncheni Levéltár D.I. 11.158. számú oklevél/
A település neve ekkor még Bánhegyes, ami a bánnak a "hegyepét" - azaz kaszálóját - jelentette, tehát birtokos jelölés. Bánhegyes lakói -negyvenegy adózó - a gyulai vár "tartozéka-ként" 1525-ben, a szántani, vetni kötelezettek között szerepeltek.

1566. szeptemberében a törökök Pertaf pasa vezérletével elfoglalták a gyulai várat és a hozzá tartozó falvakat, Bánhegyest is. Elnéptelenedett a vidék. Községünk területe is, még 1800-ban is puszta kaszálóként szerepel a korabeli feljegyzésekben.

1896-ban Pataky Aurél a falu jegyzője rögzített adatokat a hivatalos körök rendelkezésére, hazánk ezeréves fennállásának emlékére. Ennek alapján tudjuk, hogy községünket 1859-ben alapították újból, a Forrai Nagyratosról -Nógrád megye- ide települt, robot elől menekülő 162 család.

Az 1881-es népszámlálás már 1673 lakost tüntet fel. A községünk települési formája eugártelepülés. Gyökeres változást jelentett a lakosság élet és munka körülményeiben a vasút átadása 1882-ben. Három évvel később már négy tantermes iskolát adnak át. 1896. szeptember 8-án, a millenium évében a csenádi püspök Bessewfi Sándor szentelte fel a templomot, aki maga is ezer forintot adott a templom felépítéséhez.

Budapesten a milleniumi díszfelvonuláson a község küldöttje - Kovács Pál - is, mint banderista jelen volt.

Magyarbánhegyes régi cimerében dohány és cirokkalász is volt, jelképezve a dolgozó, szorgos nép munkájának legelterjedtebb területét.

A Tanácsköztársaság idején a Vörös Hadsereg harcaiban községünk lakói közül is vettek részt. Az életben maradtak közül két személyt a falu lakosai előtt kiroztak halálra.

Magyarbánhegyes 1944. október 6-án szabadult fel, a volt urasági cselédek között földet osztottak.

1949. szeptemberében alakult az első termelőszövetkezet, amit hamarosan két másik követett, majd 1964-ben a három tsz egyesült Egyetértés néven.

1968-ban hat termelőszövetkezet közös vállalkozása révén megkezdte üzemszerű termelését a BARTÓV, lehetőséget biztosítva a lakosságnak munkára. Ennek a közös vállalkozásnak saját vagyoni értéke több mint 22 millió forint.

Az eltelt 35 év alatt sokat fejlődött, szépült lakóhelyünk.

Intézetünk épületének története, a község történetével majdnem egyidős. A pécskai magyar királyi kincstári uradalom igazgatósága bérbe adott településünknek egy darab egykerekes szárazmalmot malomházzal és molnárlakkal. Az 1860-as évek végén Ferenczy-család megváltja, és gőzmalmot építenek a helyére, előbb deszkából, később henger-malmot.

Az 1910-es években a malom mellé szállodát és vendéglőt épített Ferenczy Antal az akkori tulajdonos.

Az épületet, mindkét szárnyát -vendéglői, szállodai-államosították a felszabadulást követően. Egyik részét lakásnak, a másikat a KTSZ-nek adták.

A községen átvezető főút vonal, a Kossuth utcán terül el az épület egyik szárny, a másik merőlegesen a Danjanich utcán. Földszintes, régi elhanyagolt épület, amikor a községi tanács átadja a Gyógypedagógiai Intézet részére.

2. A szakdolgozat célja

A szakdolgozatom célja, hogy bemutassam a magyarbánhegyesi Kisegítő Iskola és Nevelőotthon alapítását, életét, végigkísérve fejlődését alakulásától, napjainkig.

Célos ezenkívül az elért eredmények elemzése annak tükrében, hogy szocialista társadalmunk és kulturförroaldalmunk mekkora erőfeszítéseket hozott a sérült gyermekekkel való foglalkozás területén, lehetőséget adva arra, hogy minden ember egyéni képességeit a legteljesebb mértékben ki tudja bontakoztatni

II. Az adatszüjtés és feldolgozás módszere

Hiteles adatokat az intézet irattárából, anyakönyvi naplók-ból, statisztikai jelentésekből, jegyzőkönyvekből, a közösségi tanács VB jegyzőkönyvéből, az intézet alapítójának özvegyével történt konzultálásból és személyes tapasztalatomból merítettem, mivel a megnyitást követően én is pedagógusa, tehát részese voltam, intézetünk történetének.

Ugy érzem, hogy a magyarbánhegyesi Intézet története nem lenne teljes környezetéből kiszakítva, ha teljes önállóságban kerülne feldolgozásra.

Szükségessnek tartottam magának a megyének, az intézet közvetlen környezetének, Magyarbánhegyesnek a történetét röviden - a teljesség igénye nélkül - válaszolni.

A hiteles dokumentumok másolatát a "Mellékletben" állítottam össze. Az ábrákat, fényképeket a dolgozat alcímeinek megfelelően helyeztem el.

Szakedolgozatomhoz a pontos adatokat, tényeket - a feldolgozás sorrendjét követve - a "Forrásmunkák" alcím alatt található dokumentumokból gyűjtöttem ki.

III. AZ ADATOK BEVUTATÁSA

1. Az intézet megalakulása és első időszaka 1961-65.

Békés megyében 1961-ig két nevelőotthonos Gyógypedagógiai Intézet működött - Gyulán és Tarhoson - ez a két hely nem tudta biztosítani a megye nevelőotthoni férőhelyet igénylő értelmi fogyatékosainak elhelyezését.

Szanyi Antal a békéscsabai Kisegítő Iskola igazgatója és a megyei Áthelyező Bizottság vezetője 1959-ben a megye gyógypedagógusai részére tartott értekezleten ki hirdette, hogy ott nyitnak gyógypedagógiai intézetet, ahol a legkevesebb anyagi befektetés ellenében tudnak egy épületet szerezni, amely alkalmas arra, hogy intézetté alakítsák.

Kocsis Nigrédi Endre kunágotai kiegészítő osztály vezetője, magyarbánhegyesi lakos a felhívást a község vezetőivel megtárgyalta, majd jelentkezett a javaslattal Szanyi Antalnál, és a megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztályán - melyszerint Magyarbánhegyess község készséggel vállalja a "helybiztosítást". Az épület szemlén Devecseri László a Művelődésügyi Minisztérium küldötte, Bekecs Sándor megyei főelőadó, Szanyi Antal, Józsa Lajos tanácselnök és Kocsis Nigrédi Endre vett részt. Devecseri László minisztériumi küldött közölte Józsa Lajos tanácselnökkel, hogy az intézetnek értelmi fogyatékos tanulók szempontjából megyei, míg a dolgozók, nevelők szempontjából helyi kihatásai vannak.

Több épületet néztek meg, a legmegfelelőbbnek a Kossuth utca 31. szám alattit tartották.

A községi Tanács az épületről lemondott a megyei Tanács javára, ellenszolgáltatás nélkül. /1.sz.melléklet/

Igy lett a vendéglő és szálloda helyén Állami Gyógypedagógiai Intézet /1.-2.kép/, melynek akkori helyszínrajzát a 2. sz.mellékleten láthatjuk, igazgatója: Kocsis Nigrédi Endre.

a. Társyi feltételek

Az intézet beindításához szükséges kiadások fedezésére, Devecseri László minisztériumi küldött ágyanként 6000 forintot, és a nevelők, dolgozók fizetési keretét ajánlotta fel.

Az első tennivaló, a szükséges átalakítások, felújítások megterveztetése, kivitelezése volt. Az épület Kossuth utcai szárnya volt alkalmasabb intézeti, a Damjanich utcai az iskolai résznek. Volt két kis külön álló, de igen romos épület, amit azonnal le kellett bontani, ezt a munkát a Hévízsa és Béke termelőszövetkezet dolgozói vállalták a használatos anyag fejében.

Az iskolai részben csak ajtókat kellett rakatni, míg az intézetiben az ebédlőből egy irodát kellett leválasztani, két háló között falat bontani, WC-t, fürdőt nagyobbítani. Ezekkel a munkákkal és természetesen a meszeléssel, piktoralással, festéssel az 1960-61-es tanév kezdésére végeztek volna egy sajnálatos félreértés - akta rossz továbbítása miatt a szükséges iratanyag nem készik.

1960. decemberében végre minden együtt volt, illetve még sem. Nem voltak fekhelyeink. K. Nigródi Endre igazgató ekkor Czinege Lajos honvédelmi miniszternek írt segítségkérő levelet, akinek intézkedésére Szegedről a Magyar Néphadsereg 3. ez. Elhelyezési Felügyelőségétől 73 db vaságyat, 35 db ágymagasítót, pokrócokat, lepedőket és szalmazsákokat kapott az intézet könyvjóváírással.

Az ágyak átfestését már az intézet kollektívájának alapító tagjai végezték. Az intézet szépítésének azóta már hagyományai vannak, nevelők, dolgozók, gyerekek együtt meszelnek, festenek, parkíroznak évente többször is.

1961. első hetében Gyuláról 44 értemi fogyatékos tanuló érkezett, a sok vizontagság után megnyílt új iskolába.

A beindulásra a legszükségesebbekkel voltak készen, és az elkövetkező időkre várt a többi ugyancsak fontos tárgyi feltétel biztosítása, amire még további négy év kellett, főzélőraktár, élelmiszer-ruharaktár, mosókonyha, szárító, vasaló, politechnikai műhely, szennyvíztároló, szikkasztó építése fokozatosan ugyan, de megvalósult, a Békés megyei Tanács Mivelődésügyi és Pénzügyi segítségével.

Az egészségesebb, szebb körülmények megteremtésében, az intézet otthonosabbá tételében az itt dolgozóknak sok-sok társadalmi munkája van, minden igazgatónak elve volt, hogy az intézet nemcsak munkahely, hanem életünk egy része, egy kicsit mindnyájunknak otthonunk, tegyük azért, hogy annak is érezzük. Ezt általában minden dolgozó magáévá tette.

b. Személyi feltételek

Tanulólétszám, osztályrendszer.

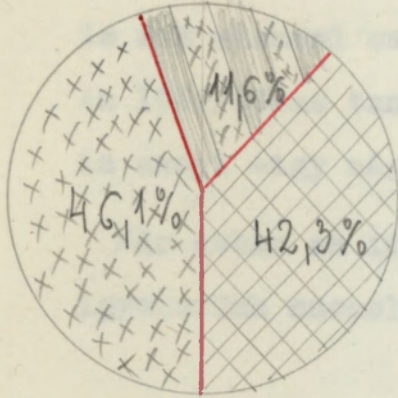
A gyulai Állami Gyógypedagógiai Nevelőintézetből átutalt 44 tanuló meglehetősen heterogén képet mutatott, volt köztük imbecillis, debilis, de volt olyan is akit az általános iskolába visszatelepítettünk, és ott a következő évben kitűnővel végzett. Nagyobb részt azonban debilis tanulók voltak.

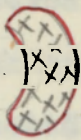
Második osztályban nem is egy 14 éves tanuló, volt és általában 3-4 évvel túlkorosak tanítványaink ebben az időben.

Ahogy csökken az túlkorosság, majdnem olyan mértékben emelkedik az államigondozottak száma, illetve aránya.

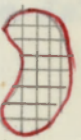
Az első évben mindössze 14, ma 38 államigondozott növendékünk van, fiuk, nem volt koedukált az intézetünk soha még.

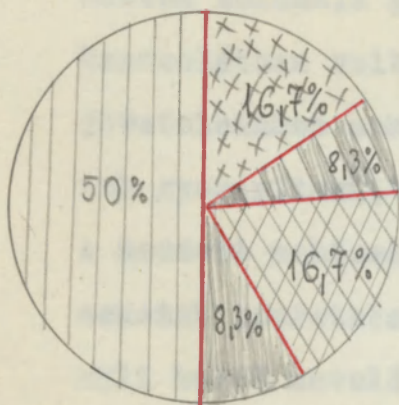
Az intézet dolgozóinak összetétele az
1979/80 -as tanévben

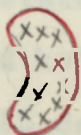

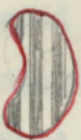
46,1% Tantestület

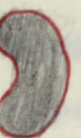
11,6% Adminisztrátor

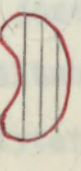
42,3% Technikai dolgozó

16,7% gy. tanár

8,3% gy. szaktanító

16,7% nevelő tanár

8,3% gyermek felügyelő

50% képesítés nélküli

A tanítás az intézeti férőhelyeknek megfelelően az 1960-61-es tanév második felében három tanulócsoportban: második, harmadik és negyedik-ötödik összevont csoportban kezdődik. Tanmeneteket, a megnyitott Anyakönyvi naplót, könyveket tanszereket megkaptuk a gyulai intézettől, a későbbiekben is sok szakmai segítséget kaptunk tőlük.

Az 1962/63-as tanévtől férőhelyünk 55-re emelkedett -azóta is annyi -így négy tanulócsoport kaphatott helyett nálunk.

Már abban az időben -de azóta is-a felmenő rendszert igyekszünk szemelőtt tartani.

Pedagógusok, gyermekfelügyelők, gazdaságvezető, technikai dolgozók.

Pedagógus ellátottságunkkal egyáltalán nem dicsekedhetünk. Kezdetben az igazgató, és a három nevelő általános iskolai tanítói végzettséggel tanított, majd ketten elvégezték a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolát, de mire végeztek elementek tőlünk. A gyulai Gyógypedagógiai Intézettel szoros kapcsolatban voltunk, egy munkaközösséget alkottunk, össze-jöveteleinken sokat segítettek, szakmai tudásunkat igyekeztek gyarapítani, "ösztönös ráérzéseinket" tudatosítani.

A kezdeti nehézségeken átsegítette a pedagógusokat gyermekeink szeretete. Ezt a szeretetet jónéhány képesítés nélküli kezdő nevelőbe sikerrel plántáltuk át, akik azóta végzett gyógypedagógusok lettek és folytatják hivatásukat a Dunántulon, Szolnok megyében, vagy megyénken belül, városban.

A nevelőtestület a helyi általános iskolával közösen minden évben résztvett ideológiai továbbképzésen, hozzászólásokkal eredményesebbekké tették azokat. Valamennyi pedagógus a nevelő-oktató munkában materialista világnézetről tett tanubizonyítást.

Gyermekfelügyelők kezdetben érettségizett fiatalok voltak, két év múlva kicserélődtek, és az akkor kezdők közül ma már csak kettő dolgozik, a többi négy elég sűrűn változik. 1961-ben három gyermekfelügyelő volt, 1962-től négy, 73-tól öt, 74-től hat, ezek közül egy éjszakás, egy helyettes, a többinek csoportja van.

A nevelők és gyermekfelügyelők kapcsolata általában jónak mondható volt, nemcsak "Üzenő-füzet"-en keresztül társalgó. Rendszeresen hospitálnak és kölcsönösen, nemcsak az egy csoporttal foglalkozóknál. Minden délben megbeszéltek, és megbeszélnek ma is a napi munkát, értékelik a tanulók teljesítményét, magatartását, egészségi állapotát, stb. A tanulás kezdetben délutánonként összevont csoporttal folyt és ez nem is lehetett elég eredményes, később ahogyan szaporodtak a gyermekfelügyelők úgy tudunk egyre jobb eredményt elérni, változatosabb szabadidő eltöltési lehetőséget biztosítani nevelőjeinknek.

Nemcsak pedagógus, gyermekfelügyelő, hanem egyéb dolgozókkal sem voltunk induláskor kellően ellátva.

Egy gondnok és öt technikai dolgozó igyekezett megterem-

teni a nevelő-oktató munka feltételeit. Köszönet illati őket, hiszen a legnehezebb körülmények között, a legtöbbet kellett nyújtaniuk. Hamarosan javult a helyzet, takarító, szakács, adminisztrátor, vasaló felvételére került sor

Sajnos gazdaságvezető gondjaink hosszú időn keresztül akadályozták a szökkenőmentes munkánkat. Kilenc gondnokunk volt és egyik sem önszántából ment el, vagy nem értették eléggé munkájukat, vagy visszaéltek a bizalommal. Nyolc éve annak, hogy végre biztos kezekben van gazdálkodásunk.

A technikai személyzet egy része tiszegárda tag, van aki többmint 10 éves, akik nyugdíjba mentek a kezdet óta azok helyén volt többször változás. Munkaerő gondjai azonban ezen a téren nincsenek - nem úgy mint a pedagógusoknál - jelenleg is közel husz jelentkező van, aki nálunk szeretne elhelyezkedni, gyermekfelügyelőként, vagy technikai dolgozóként. /1. sz. ábra/

2. Az intézet fejlődése 1965-1980.

a. Tárgyi feltételek alakulása

A kezdeti nehézségek felszámolása után, került sor az intézet korszerűsítésére. Hatalmas száraz folyosót építettek, hogy rossz idő esetén is tudjanak tanulónk a szabadban tartózkodni, a részekertek közé beton járdát készítettek.

Tanári szobával, betegszobával, uttörő szobával, egészségügyi, szociális létesítményekkel bővült intézetünk, parkettáztak szinte minden helyiséget, fa falburkolattal látták el a tantermeket, hálókat, stb. Korszerűsítették a konyhát, mosodát.

A Megyei Tanács Művelődésügyi és Pénzügyi Osztálya a lehetőség határain belül minden segítséget megad az intézet zavartalan működéséhez. Minden tanév kezdetére a személyi és tárgyi feltételek biztosítva voltak.

Rendszeresen elvégeztetjük a tatarozási, felújítási munkákat az épületeken. Az intézet butorzatait, felszerelési tárgyait, a költségvetés kereteit figyelembe véve korszerűsítjük. /4.sz. melléklet/

b. Tanulólétszám és osztálytagozódás

A tanulólétszám alakulását az intézeti férőhelyek száma határozza meg, ennél fogva a mi létszámunk nem növekedhetett érdemben, mivel férőhelyet csak további befolyás árán nyerhetünk volna. Az eredeti 44-es létszámunk 55-re -tehát 11-gyel- még lehetséges volt, de több tanulót jelen körülményeink között elhelyezni nem tudunk.

A kezdeti három osztály így négyre gyarapodott - volt idő, amikor ötre -és ezek általában alsótagozatos osztályok voltak.

Az 1973/74-es tanévtől Kisegítő Iskola és Nevelőotthonra változott intézetünk neve, és ennek megfelelően általában debilis tanulónk voltak és vannak. Ha egy-egy hátrésetes tanulónk az Á.B. utóvizsgálatokor - az osztályvezető javaslatára, az iskolavezetés kéri- nem sutat fejlődést, sőt visszaesést tapasztalnak, foglalkoztatóba helyezik át.

1974-től három éven keresztül előkészítő osztályunk is volt, de az utóbbi időben nem volt annyi előkészítőbe áttelepitett tanuló a megyében, hogy nálunk önálló fiú osztályt nyithassunk. Tarhoson van koedukált előkészítő, s tőlük kapott és az újonnan áttelepitett és intézeti főrőhelyet igénylő tanulókból nyitunk első osztályt minden évben, míg a végzett 4. osztályosaink Tarhoson folytatják felső tagozatban tanulásaikat.

c. Kihelyezett osztályok

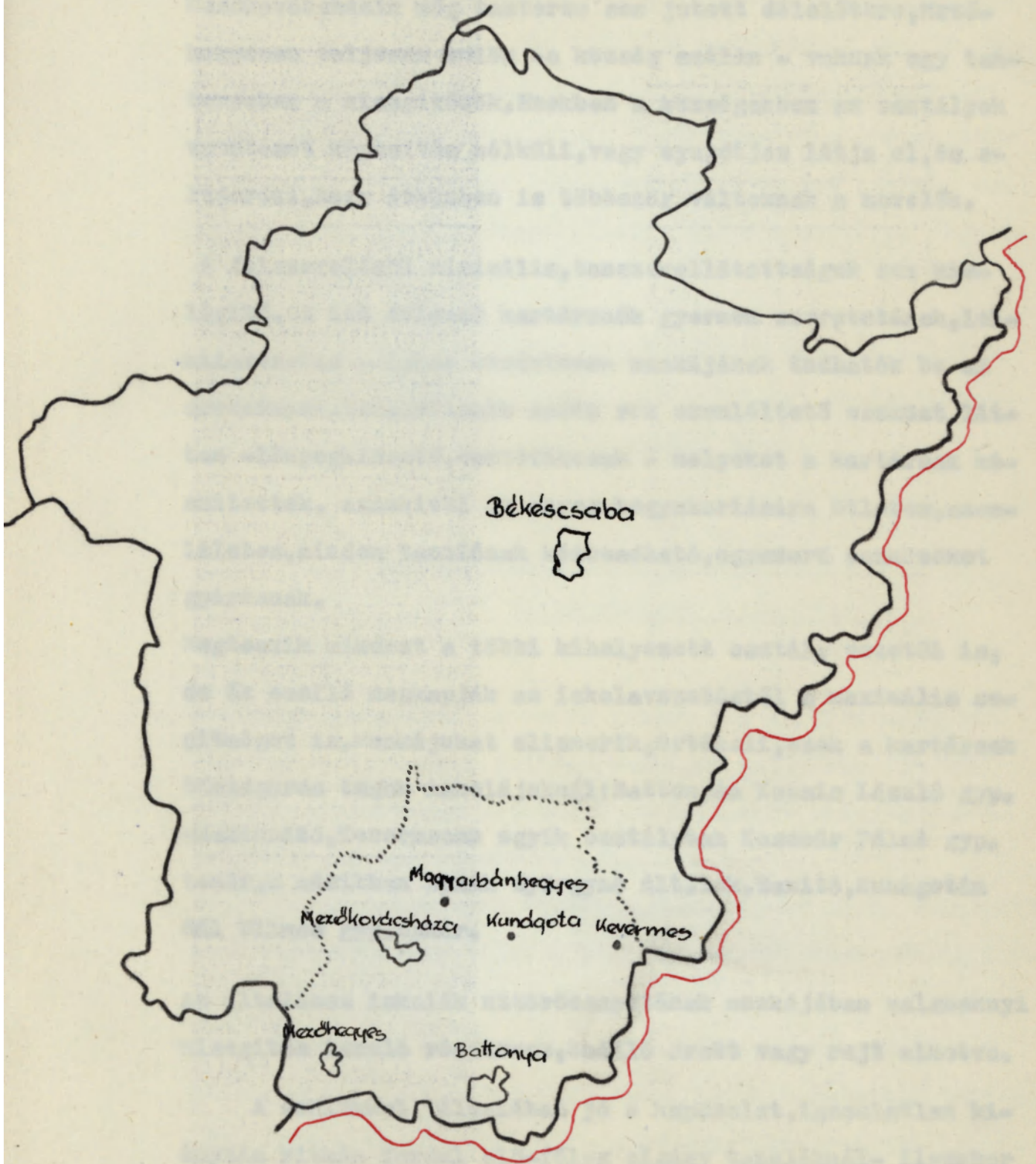
Intézetünkhöz szakigazgatásilag jelenleg, Mezőkovácsháza, Mezőhegyes, Battonya, Keverme és Kunágota községek általános iskolái mellett működő kisegítő osztályok tartoznak.

/ 2.sz.ábra/

1974-ben még 10 általános iskola mellett működő kisegítő osztályba 126 tanuló tanult, 73-ban 7 tanulócsoportban 93, és az 1979/80-as tanévben 6 tanulócsoportban 72 tanuló.

A körzetet járva, meglehetősen vegyes benyomások érnek.

Intézetünk hatáskörébe tartozó kihelyezett
kisegítő osztályok

Azint az előzőkből kiderül fogynak a kihelyezett osztályok, három helyen négyes összevonásban dolgoznak a kartársak. Mezőkovácsházán még tanterem sem jutott délelőttre, Mezőhegyesen teljesen külön - a község szélén - vannak egy tanteremben a kisegítősek. Ezekben a községekben az osztályok vezetését képesítés nélküli, vagy nyugdíj-s látja el, és előfordul, hogy évközben is többször változnak a nevelők.

A felszerelésük minimális, taneszerellátottságuk sem kielégítő. Itt dolgozó kartársak gyermek szeretetének, lelkiismeretes - olykor küzdelmes - munkájának tudhatók be az eredmények. Látogatásaim során sok szemléltető eszközt láttam - lényegkiemelő, esztétikusak - melyeket a kartársak készítettek, azonkívül az anyag begyakorlására ötletes, szemléletes, minden tanulónak kézbeadható, egyszerű eszközöket gyártanak.

Megteszik mindent a többi kihelyezett osztály vezetői is, de ők emellé megkapják az iskolavezetéstől a maximális segítséget is. Munkájukat elismerik, értékeli, ezek a kartársak törzsgárda tagok iskolájuknál: Battonyán Kocsis László gyp. szaktanító, Kevermesen egyik osztályban Kasznár Pálné gyp. tanár, a másikban Spiák Györgyné ált. isk. tanító, Kunágótán Gál Vilmos gyp. tanár.

Az általános iskolák uttörőcsapatának munkájában valamennyi kisegítő tanuló részt vesz, önálló orsót vagy rajt alkotva.

A szülőkkel általában jó a kapcsolat, igazolatlan hiányzás ritkán fordul elő - főleg cigány tanulóknál - ilyenkor

ismételt családlátogatást végeznek a kartársak.

Harmadik éve, hogy megyénkben Békéscsabán a kiegészítő iskolai tanulók továbbképző iskolája megnyitotta kapuit és a lehetőségét annak, hogy növendékeink - a Pályaválasztási Tanácsadó Intézet javaslatait figyelembe véve - betanított munkás szinten, szakmát tanulhassanak. A körzet osztály vezetői élnek a lehetőséggel, 75-80 %-os a 8. osztályt végzettek beiskolázása.

A kihelyezett osztályok és az intézet nevelői állandó kapcsolatban vannak, két éve egy módszertani munkaközösséget alkotnak, erről még később szólni fogok.

d. A nevelő-oktató munka tartalma és szemlélteti
feltételeinek alakulása

A gyógypedagógiában is - mint minden más területen - fontos szerepe van a tárgyi feltételeknek, de valójában itt van szükség leginkább, a hivatását szerető, értő pedagógus személyére, a jó nevelő-közösségre.

Tantestületünk vezetése, összetétele sűrűn változott az elmúlt 19 év alatt, ez a tény nem maradt nyom nélkül tartalmi munkánkban.

1961. szeptember 8-án Hatos Gyula a Művelődésügyi Minisztérium Gyógypedagógiai Osztályának tanulmányi felügyelője látogatta meg elsőnek intézetünket. Értékes utbaigazi-

tásai segítettek a kezdeti nehézségek leküzdésében. Ez volt az első teljes évünk, amit kezdünk, ezért különösen jól estek és ösztönzőleg hatottak elismerő sorai a "Felügyeleti, Ellenőrzési naplóban" a tisztaságról, rendről, -s előírásoknak megfelelő évinditőről, dokumentációkról.

A gyulai, békéscsabai rendszeres tapasztalatszerések, közös megbeszélések, tantestületen belül a tervezési szakmai továbbképzések segítették munkánk eszmei, didaktikai, módszertani színvonalának emelését. Bizonyítékként idézek az 1964. január 9-én írt jegyzőkönyvből, melyt Kovács László megyei tanulmányi felügyelő írt: "Az intézet tisztasága, rendje kifogástalan. A gyermekek ellátottsága biztosított. Iskolai foglalkozás az órarend szerinti. A nevelők szép eredményről számolnak el. .."

Kocsis Nigrédi Endre igazgató súlyos betegsége, majd 1965-ben bekövetkezett halála, nehéz helyzet elé állította az anyag is formálódó tantestületet. Békési Károly gyp. szakfelügyelő igyekezett a nehéz időközön átsegíteni intézetünket, és szinte jószándékkal, hasznos tanácsokkal. A tartalmi munkánkban nem mutatkozott visszaesés, de többre sem haladhattunk, felváltva gyakoroltuk az igazgatás "mesterségét."

1965. augusztusában kinevezik intézetünk új igazgatóját, István István győgypedagógust, aki felelőségével előtte Tarhozon tanított néhány éve. Fiatalok, lelkesek és főleg szakmailag képzettek voltak. Békési Károly szakfelügyelő feltárva a hiányosságokat, hasznos tanácsokkal segítette az év

beindítását, utasítást adott a legszükségesebb szemléltető eszközök beszerzésére.

Az 1965/66-os tanév végén végzett vizsgálatról készült jegyzőkönyv már szép eredményeket rögzít.

Részletek:

"A számolás-mérés oktatás eredményesebbé tétele érdekében szárcsoportokat szerveztek.

A beszédhibás tanulók beszédfejlesztése érdekében beindították a beszédhiba-javító szakkört is fővel.

Szervezettebbé tették a programszerű ITV előadásokat a szemléltetés hatékonyabbá tétele érdekében.

Bevezették az intézetben a rendszeres oktató film vetítést.

A gyermekfelügyelőknél bevezették a munkaterv készítést, a lecke fizet használatát, ..."

Ezek a tények komoly fejlődést eredményeztek az oktató-nevelő munkánk terén, tudatosabb, hatékonyabb feladatvégzésünk magasabb szintre helyezte a tartalmi munkánkat.

1967-ben bekapcsolódtunk a termelő munkába. A helyi tiszti betakarításában segédkeztünk; hagyma, paradicsom, gyümölcs, burgonya szedés.

A következő tanévben Kiss Imre gyógypedagógiai szakfelügyelő végzett látogatást, vizsgálatot intézetünkben.

Jegyzőkönyvből idézek:

"Meglátogatva az intézet 1.-2.-3.-5. osztályát, az ott folyó oktató-nevelő munkát eredményesnek találtam.

A nevelők a tanítási órára lelkiismeretesen felkészülnek, vázlataik kifogástalanok voltak - ami a tanítási órák módszeres vezetésében és eredményességében nyilvánult meg,

A látottak alapján megállapítható, hogy a tanulók a tantervi anyagot elsajátították.... Az egészséges fejlődés feltételei biztosítottak. "

1968/69-es tanévtől kezdődően a kihelyezett kiegészítő osztályok vezetőit minden fontosabb tanácskozásunkra meghívtuk, ilyen volt például a "Gyógypedagógiai áthelyezés gyakorlata" címmel tartott szakmai tanácskozásunk, melyről Kiss Imre gyp. szakfelügyelő a jegyzőkönyvben azt írta, hogy eredményes volt, és hozzájárult a nevelők szakmai fejlődéséhez.

A következő tanévtől sokasodott az intézet vezetőségének gondja, többen voltak a tantestületből is szülősi szabadságon, a helyettesítésük nem lehetett teljes értékű, visszaesett a tartalmi munka színvonala, a növendékek neveltségi szintje romlott. István István igazgató korábbi lelkesedését, munkakedvét a sorozatos problémák letörték, egészségi állapotát aláesták. 1973-ban itt hagyták intézetünket, visszamentek Tarhosra tanítani.

A megüresedett igazgatói állást meghirdette a megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya. A pályázat alapján Mészáros Zoltán gyp tanárt neveztek ki az intézet igazgatójának. Fiatal, tele ambícióval, megvalósításra várótervekkel, jó szervezőkészséggel, de kevés gyakorlattal, emberismerettel.

Az első tanévet a személyi problémák miatt nem lehet egyértelműen pozitívan értékelni, végeztük a napi teendőinket, de idő kellett, amíg közösséggé formálódott tantestületünk, és ez érződött tartalmi munkánkon is.

Az 1974-től teljes létszámmal - nem volt szülői szabadságon senki -és alakuló közösségben egyre hatékonyabb munka folyik. Módszertani munkaközösségünk -amelyt István Istvánné gyp.tanár jól átgondolt terv szerint, nagy szakmai hozzáértéssel vezetett- rendszeres bemutató tanításokat és a gyermekfelügyelők Bemutató foglalkozásokat tartottak, Mészáros Zoltánné gyp tanár, munkaközösség vezető tarvai alapján, személyenként kettőt-kettőt. A bemutatókat vita és főként módszertani előadás követett. Kiemelt feladat volt az uttörőmozgalom fellendítése, Unnepélyeink alapos felkészítése. Szép és színvonalas műsorainkról elismeréssel nyilatkoztak vendégeink. Szükségmentes intézet lettünk. Sajnos azonban igazgató kartárs egészsége megromlott, egyre többet volt betegállományban. Németh László gyp. szakfelügyelő ebben az időben látogatását követően így összegzi tapasztalatait:

"...A kartársak rendszeresen, lelkiismeretesen készülnek a tanítási órákra, mindenkinél tartalmas, eredményes órát láttam. ... az 1. és 2 osztályban a korszerű számolás tanítás szerint folyik az oktatás -sikeresen.

A tantermek tiszták, izléselesen dekoráltak, a szemléltetés minden órán kielégítő volt. ..."

" 1977. Április 14-én Mészáros Zoltán igazgatót a Szabolcs-Szatmár megyei Művelődésügyi Osztály kikérte, ottani vezetői állás betöltésére, ezzel egyidejűleg a Békés megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya, a helyi pártbizottság egyetértésével Dudás Károlynét bizza meg az igazgatói teendők ellátásával."

/Jegyzőkönyv részlet/

Ennek az évnak szeptemberétől kineveztek. A többmint 16 éves kiegészítő iskolai gyakorlaton kívül a hely, a körülmény ismeret és a közösség volt az alap, ami támogatott. Tantestületünk újból kicserélődött, zömmel képesítés nélküli fiatalokkal kezdtem. Papp Andrásné gyp tanár -igazgató helyettes - vezetésével munkaközösségünk kidolgozta a "Jutalmazás-elmarasztalás" módszereit, az egyéni korrekció egységes formáját és lehetőségeit, a képesítés nélküliek patronálását. A délutáni foglalkozásokat lehetőségeink, adottságaink figyelembe vételével módosítottuk, hogy hatékonyabban segítsék a nevelő-oktató munkánkat. A nevelőtanár munkaköri beosztását feladatait ugyanekkor megváltoztattuk a korrepetálás, a nevelési, kulturális feladatok vezetésére orientálva.

Az 1978/79-es tanévtől a körzettel egy módszertani munkaközösséget alakítottunk, vezetője Gál Vilmos kunágotai gyp. tanár -közel 20 éves gyakorlattal - aki igen sok segítséget ad a körzet kezdő, képesítés nélküli nevelőinek a tanmenetek elkészítéséhez, felkészüléshez. Jól programozott magános vagy egyéb, bemutató vagy "hétköznapi" óráiból évek óta sokat hasznosíthatnak munkájuk során, de nemcsak ők, hanem mi valamennyien. Munkaközösségünk a munkatervhez javaslatát a befejezett év végén elmondja, azt rögzítjük, s a következő tanév elején a munkaközösség vezetője összeállítja, megvitatjuk, ha kell még módosítunk rajta.

Bizunk abban, hogy jó úton járunk, és ez egyre több képesített, gyermek és hivatásszerető szakemberrel nevelő-oktató munkánkat egyre eredményesebben tudjuk végezni.

A tanulócsoporthok délutáni foglalkozása az intézeti napirenddel azonos. Minden igyekezetünk azon van, hogy a nevelő-
oktató munkánknak szerves része, kiegészítője legyen.

Az intézet napirendje:

Reggel 1/2 7 órakor ébresztő, reggeli torna, mosakodás, öltöztetés, hálórendezés, reggeli.

3/4 8 órától felkészülés a tanításra.

8 órától 12.35 óráig tanítás

12.45 órakor ebéd, utána séta, játék, szabadfoglalkozás.

14 órától 15 óráig tanulás

15.15 órától 16.30 óráig köri foglalkozások, hétfőn és csütörtökön, kedden uttörő foglalkozás, szerdán nevelési tárgyú, pénteken munka foglalkozások.

16.45 órától szervezett szabadfoglalkozás 17.30 óráig.

Ézután ruha, cipő tisztítás, kézmosás, vacsora, fürdés.

20 órakor fekvés.

A délutáni foglalkozások megszervezésének célja, tanulóink harmónikus szellemi és testi fejlődését biztosítani a tanulás, munka, sport, szórakozás sokrétűségével, változatos alkalmazásával, a tartós közösségi együttléttel.

A csoportoknak állandó gyermekfelügyelője van és felnőttek rendszerben foglalkoznak velük. A gyermekfelügyelőknek az igazgató helyettes tart rendszeres továbbképzést, kéthetente kiértékelést tartunk a látogatásaink, ellenőrzéseink tapasztalataira támaszkodva és megbeszéljük az aktuális feladatokat -köri, közhasznú, stb- értékeljük a ciklusra készített tervezetüket és ha szükséges, korrigáljuk, kiegészítjük.

A délutáni tanulási idő az "Ézenő-füzet" beírásai, a nevelő és gyermekfelügyelő közös határozataira -pl hosszabb időre megszabott súlypontos feladatok gyakorlása, vagy alkalmazása, mérési gyakorlatok, gyűjtő munka, stb- támaszkodik.

Köri foglalkozásokat minden gyermekfelügyelő tart.

Szemponunk, ezekre, a tanulóink érdeklődésüknek, hajlamuknak megfelelően válasszák ki melyiknek akarnak tagjai lenni, függetlenül a csoport beosztástól. Így minden körön, valamennyi csoportból van növendék. A csapatvezetőség véleményét kikérjük minden tanév elején, hogy milyen körri foglalkozást igényelnek a tanulók. A kör vezetők éves terv alapján dolgoznak, amit ha szükséges menetközben módosítanak.

Jelenleg kézimunka, sport, játék, gyűjtő, báb, mese kör működik intézetünkben. Évvégén kiállítását szoktunk rendezni a készített munkákból, ami nemcsak a szülők, hanem a patronálók, helyi vezetőink, vendégeink körében is tetszést aratott.

A nevelési tárgya foglalkozások tervét a gyermekfelügyelők a saját osztály vezetőjük nevelési tervével szinkronban készítik el. Nemcsak beszélgetnek egy-egy témakörrel, hanem vetítenek, olvasnak az anyaghoz adekvát történetet, a gyakorlatban alkalmazzák, szokásokat alakítanak ki.

A munka foglalkozásokon kis ajándék tárgyakat készítenek nőnapra, anyáknapjára a patronálóknak, szüleiknek, közhasznú munkát végeznek. Tekintettel életkori sajátosságaikra ez utóbbi osztály, szekrény rendezést, virág locsolást, udvar, utca, homokozó, virágoskert rendbe tételét jelenti. Időnként patronálóink is segítőknek bennünket hasonló jellegű munkákra, tanulóink ezt még talán lelkesebben végzik.

Az iskolának és a nevelőotthonnak ne csak az épülete közös, hanem a módszereink, az életünk és a nevelési eljárásaink is azonosak. Napirendünk alkalmazkodik adottságainkhoz. Magába foglalja a tisztálkodás, öltözködés, étkezés, játék és sport idejét, a szabadidő felhasználásának szabályozását, feladatunk az, hogy tanulónk megszokják a rendszeres és pontos életvitelt.

Intézetünk az esztétikai, tisztasági követelményeknek megfelel, fürdőszobánkban egyszerre egy csoport tud tisztálkodni, hetente kétszer alsó ruhát, egyszer felsőt váltanak növendékeink. Változatos és bőséges étkezést biztosítunk részükre, pedig a beszerzés - hus, zöldségféle, töltelek áru - igen nagy gondot jelent a mi kis közösségünkben, járművünk nincs.

Betegeinkről egy ápoló és másodállásban a helyi körzeti orvos gondoskodik.

Két hálótermünkben elég nagy a zsúfoltság, sok az emeltes ágy, de az ebédlőnk szép tágas, ünnepélyeinket itt szokták rendezni.

A zártságunkat a község általános iskolájával, a Művelődési házzal, a patronáló üzemekkel rendszeres, a KISZ tagokkal esetenkénti kapcsolattartással igyekszünk oldani. Rendezvényeinkre - gyermeknap, ünnepélyes csapatgyűlés, farsangi bál, tea délután, stb - meghívjuk őket, közösen, veszünk részt film, színházi, báb előadásokon és kijárunk a községi könyvtárba is.

Szülőkkel a kapcsolatunk jó. Az intézet megnyitása óta kialakult gyakorlat, hogy minden hónap első vasárnapján

szülőlátogatás van. Ilyenkor az örömeiket, gondokat megosztjuk a szülőkkel, megbeszéljük, hogy miben fejlődtek gyermekeik és miben kérjük segítségüket, amikor hazaviszik szabadszombatokon őket. A hónap közben adódó sürgős közölnivalókat levélben írjuk meg. Évelejtén és félév után szülőértekezletet tartunk, ezek főfeladata, hogy a neveltjeinkkel való helyes bánásmódot, a velük szemben támasztható követelményszintet tudatosítsuk -közös nevezőre hozzuk - a szülőkben. Két éve megalakult a Szülői Munkaközösség munkáját igyekszik a négy évre szóló munkaterve szerint végezni

f. Az Uttörőcsapat működése.

Intézetünk nevelő testülete az első teljes tanév megkezdésétől kezdve szervezett kiadobos foglalkozásokat, felismerve az uttörőmozgalom jelentőségét, nevelő hatását. Ám ezek a próbálások meglehetősen spontán jellegűek voltak.

1968. szeptemberében Papp Andrásné gyp. tanár irányításával, vezetésével Bérczi Gábor nevet viselő uttörőcsapat megalakulását ünnepeltük. Kezdetben az avatási ünnepséget az általános iskola uttörőcsapatával együtt tartottuk, 1972-től külön. Ebben a tanévben utasításra a csapatunk nevét meg kellett változtatnunk, így lett 954. számú Dózsa György a neve.

Csapatvezetőink munkaterveiket a Mezőkovácsházi Járási Uttörő elnökség útmutatásai alapján a helyi adottságok figyelembe vételével, a csapatvezetőség meghallgatása után állították össze, amíg a központi "Utmutató" meg nem jelent

a kisegítő iskola tanulók részére.

Unnepeinkről csapatgyűlés keretén belül emlékezünk meg. Kisdobosaink, uttörőjeink lelkesen küzdenek a próbák, feladatok teljesítéseért. Övvégén a csapat részére kirándulásokat, táborozást szerveztünk. Jól végzett munkánkat "Kiváló Uttörővezető" kitüntetést kapott csapatvezetői elismerés is mutatja.

Az uttörő évet minden évben szeptember 29-én nyitjuk Unnepélyesen, vetélkedővel és tábortűzzel egybekötve.

Sokáig emlékezetes marad minden résztvevő számára az 1975. november 7-e tiszteletére rendezett Unnepségünk, ahol a községi vezetőkön kívül jelen volt a járás, és a megye képviselője is. Tanulóink egy suba-faliképet készítettek a XI. Pártkongresszus tiszteletére, és ezen az Unnepélyen adták át Hagyomási Sándornak a megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya, személyügyi csoportvezetőjének. Ez alkalommal négyes névadót is tartottunk, melyen a mi, és az általános iskola uttörőcsapata adott műsort.

Tanulóink közül volt aki őrsvezető képző tanfolyamon vett részt Zánkán, és ez lendületet adott az önkormányzat fejlődésének. Parlamentjeink eredményesebbek lettek.

Az 1979/80-as tanévben a "Tettekkel a mi világunkért" jelmondat és mozgalom hatja át a munkánkat, emblémákkal nevezték be kisdobosaink az uttörőév nyitására, ezzel is bizonyítva a jelmondat aktualitását. A magatartás, szorgalom értékelését a csapatvezetőség végzi, havonta hirdeti eredményt. A csapatfalon elhelyezett földgömbre zászlócskákat gyűjthetnek, és ez alapján jutalmazzuk növendékeinket.

Hagyományosan minden évben gyermeknapon avatjuk fel mind a kisdobosainkat, mind az uttörőinket. Igyekszünk célkitűzéseinket, munkatervi feladatainkat közös erővel - tanulók, nevelők, gyermekfelügyelők - megvalósítani, a szocialista erkölcsre nevelés, a jobb tanulmányi munka előrése, a fahadattudat, feladattartás, a munka megszerettetése érdekében.

Az uttörőszervezet munkája színessé teszi az iskolai és nevelőotthoni életet, pozitívan befolyásolja tanulóink érzelmevilágát, szocialista társadalmunkhoz, rendszerünkhöz való viszonyának kialakítását. Fejleszti esztétikai érzéküket és a közösségi élet iránti igényt.

Uttörőcsapatunk létszáma jelenleg 42 kisdobos.

Rajok száma kettő: Ady és Pstófi

Őrsők száma: 4.

g. A patronálás helyzete

Az intézet megnyitását követően Kocsis Mgrádi Endre igazgató felkereste a helyi termelőszövetkezetek, Nőtanács vezetőit, és megkérte őket, amiben tudnak segítsenek anyagiakkal, és az államigondozott növendékek látogatásával. A kezdeti fellángolás hamarosan megcsappant. Azóta volt és van újabb patronáló üzemünk, sajnos a családias továbbra is kísérőnk maradt.

A legkitartóbban a Mezőkovácsháza és Vidéke ÁFÉSZ és ennek helyi Széprükötő Üzemének Lenin nevét viselő szocialista brigádja tartja velünk a kapcsolatot.

Uttörőcsapatunk évente 3.000 forintot kap ez ÁFESZ-től a nyári programuk végrehajtásához.

Esetenként segítenek bennünket a helyi Üzemek. Szocialista szerződést kötöttünk a madgyesegyházi BÖRTEX és a magyarbánhegyssi BARTÖV vezetőségével. Az előbbi lehetővé tette a saját autóbuszán növendékeink részére az Üzem meglátogatását, köri foglalkozásainkhoz bőr-hulladékot adtak.

A BARTÖV segít egy játék-park kialakításában. Rendszeresen kapunk ajándékot -édességet, játékokat -patronálóinktól. A legfontosabbra, a személyes kapcsolatok megteremtésére nem, vagy csak rövid távra, tudunk sort keríteni. Mint említettem államigondozott növendékeink száma állandóan növekszik, és nekik szeretnénk volna, aggódó, együttérülő, ha kell dorgáló, de mindenképpen törődő, kapcsolatokhoz találni felnőtteket.

Az elmúlt évben egy intézeti értekezleten hoztunk olyan határozatot, hogy minden dolgozó patronál 1-2 családi kapcsolatot nélkülöző tanítványunkat. Megbeszéltük a "hogyan"-ját és azóta kinek-kinek választott "fia" nap-mint nap boldogan-büszkén, vagy éppen szégyenkezve számol be eredményeiről. Időnként -nagyobb ünnepekre - hazavicszük családi körbe patronáltjainkat, és ez számukra a legnagyobb jutalom.

Gyerekek, felnőttek kölcsönösen örülnek a kialakult helyzetnek, és eredményei nemcsak érzelmi szinten, hanem nevelő-oktató munkánkban is hatásosak.

IV. Befejezés

A magyarbánhegyesi Kisegítő Iskola és Nevelőotthon közel húsz éves történetét írtam meg. Ugy érzem az intézet valamennyi dolgozója -régen és ma is -minden igyekezetével azon munkálkodik, hogy növendékeink fejlődésbeli eltérését korrigálja, hogy hozzájárulhassunk az épek társadalmába való beilleszkedésükhöz, az önálló életvitelükhöz.

Kerveink az elkövetkező évekre, az új, bevezetésre kerülő Nevelési és oktatási program szellemében teljesíteni a XII. Pártkongresszus által meghatározott feladatainkat.

Tovább javítani a megyei Tanács Művelődésügyi és Pénzügyi Osztálya segítségével, patronáló Üzemeink támogatásával a tárgyi feltételeinket, Tanteremmel és hálósobával szeretnénk bővíteni intézetünket, bevezetni a központi fűtést, és mielőbb befejezni a Játék-parkot.

Tartalmi munkánk színvonalát, jobb szakember ellátottsággal, magasabb követelmény szint felállításával -elsősorban önmagunkkal szemben - hatékonyabbá tenni.

Igyekeznünk kell az új és korszerű oktató-nevelő munka eszközeit, módszereit tovább fejleszteni, alkalmazni.

Az intézet dolgozói arra törekszenek, hogy közvetlen környezetünk esztétikus, rendnevelő hatékonysága érvényesüljön. A vendégszeretetünk hagyományos, és maradandónak kívánjuk megtartani, ennek "Vendégkönyv"-ünk a bizonyítéka. /Legutóbb a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola két vizsgálatot végzett növendéke írt be elismerő szavakat./

Célunk, hogy ne a kerítés és a kapuk tartsák itt növendékeinket, hanem az otthonos légkör, a kialakult érzelmi, emberi kapcsolatok. A ránk bízott gyermeki sorsok valamennyiünket arra készítetnek, hogy tudásunkat állandóan fejlesszük, mélyítsük szeretetünket növendékeink iránt.

Fáradtságos, sokszor kevés eredménnyel kecsegtető, de őszinte szívvel vallom, a legszebb a munkánk, a leghálásabbak a mi tanítványaink, a legtöbb szeretetet ők tudják nyújtani az őket szerető, nevelő felnőtteknek.

Meg kell tanítanunk őket dolgozni, hogy az életük értelmét, célját, örömét megtalálhassák, pihenni, szórakozni, hogy boldog, teljes emberi életet élhessenek a felnőttek társadalmában.

Köszönetet mondok Córdosné dr. Szabó Annának a szakdolgozat irányításáért, segítségéért.

FORRÁSMUNKÁK

- Borovszki Samu: Csanád vármegye története 1715-ig.
Budapest 1896.
- Barna János: Makó és Csanád torontál vármegyei községek
monográfiája, a magyar városok monográfiája
c. sorozatban
Budapest 1929.
- Magyarbánhegyes Községi Tanács VB jegyzőkönyve 1959.
- Anyakönyvi naplók
- Felügyeleti-ellenőrzési naplók
- Törzskönyvek
- Tanév végi igazgatói beszámolók
- Csapatnaplók
- Vendégekönyv

Jegyzőkönyv részlet

Készült Magyarbánhegyes község tanácsa végrehajtóbizottságának
1960. január 13-án tartott üléséről.

Jelen voltak: Józsa Lajos elnöke alatt; Gasos József vb elnök
b. Lantos István vb titkár, Sasvári Józsefné Fejes István, Makkai
György, Gatta András vb tagok.

..... Vb titkár jelenti, hogy a Békés megyei Tanács VB. Művelődés
és Szociális Osztálya községünkben egy 45 férőhelyes gyógypedagógiai
intézetet kíván létesíteni. A megyei tanács kiküldöttel és ügyben
folyó hó 13-án helyeslni eszmét tartottak, a felolvasása a helyszíni
eljárásról készült jegyzőkönyvet, amely szerint a kiküldött bizott-
ság a célra az Állaskincstár tulajdonát képező Kossuth utca 31.
szám alatti - jelenleg a KTSZ által béralt - épületeket tartja al-
kalmassnak, az épületnek a célra való átalakítással, valamint a
KTSZ átköltésével kapcsolatban felmerülő költségeket a megyei
tanács VB Műv. Osztálya viseli.

A vb tagjai valamennyien helyesléssel vették tudomásul a titkár
bejelentését, a azt részleteiben megvitatta hat szavazattal, ellen-
szavazat nélkül, meghozták a következő határozatot.

9/1960. es VB határozat

A VB örömmel fogadja a Békés megyei Tanács VB Műv. Osztályának azt
a tervét, mely szerint községünkben gyógypedagógiai intézetet kíván
létesíteni. A VB a célra a Műv. Oszt. rendelkezésére bocsájtja a Ma-
gyarbánhegyes községben Kossuth utca 31. szám alatt fekvő - jelen-
leg a KTSZ által használt - két fő épületet.

Kaft.

Lantos István vb titkár

Józsa Lajos vb elnök

Az intézet anyagi ellátottsága

<u>Évek</u>	<u>Költségvetési alap</u>	<u>Felújítás</u>
1960.	730.367 Ft	40.000
1961.	797.000 "	150.000
1962.	868.000 "	250.000
1963.	789.000 "	-
1964.	813.000 "	-
1965.	796.000 "	19.000
1966.	777.000 "	-
1967.	900.000 "	100.000
1968.	785.000 "	-
1969.	812.000 "	114.826
1970.	870.000 "	94.877
1971.	868.000 "	97.192
1972.	1.000.000 "	45.940
1973.	1.132.000 "	-
1974.	1.350.000 "	-
1975.	1.464.000 "	-
1976.	1.477.000 "	-
1977.	1.571.000 "	113.947
1978.	1.711.250 "	-
1979.	1.746.000 "	-

Az értékek részletezése 1979.

Ingyatlan értékek	1.662.570 Ft
Berendezés-felszerelés értékek	175.014 Ft
Részletek értékek /anyag, fogyóeszk./	541.924 Ft
Szemléltető eszközök értékek	12.078 Ft
Könyvtár értékek	9.704 Ft

